

4

ขยะอิเล็กทรอนิกส์ ภัยร้ายจากต่างแดน

ภาพ : <https://www.thainewspx.com/product/e-waste/>

ประเทศไทยกำลังกลายเป็นบ่อทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์แห่งใหม่ของโลก หลังรัฐบาลจีนลงนามสัตยาบันกับองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ จนมีการปราบปรามการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ในจีน ส่งผลให้ขยะอันตรายเหล่านี้ส่วนหนึ่งมุ่งหน้ามาสู่ประเทศไทยแทน

จากข้อมูลของกรมศุลกากร พบว่า ไทยนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง (ภายใต้อนุสัญญาบาเซลที่ควบคุมการขนส่งเคลื่อนย้ายขยะอันตราย) ช่วงเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม 2561 จำนวนกว่า 52,000 ตัน ซึ่งมีปริมาณมากขึ้นเป็นเท่าตัวเมื่อเทียบกับปี 2560 ตลอดทั้งปี อีกทั้งยังมีการลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ผิดกฎหมาย¹ (นอกเหนืออนุสัญญาบาเซล) อีกจำนวนมาก ผ่านตู้สินค้าทางเรือด้วยวิธีการสำแดงเท็จว่าเป็นวัตถุที่ถูกต้องตามกฎหมาย นี่จึงเป็นสัญญาณเตือนว่าประเทศไทยกำลังจะกลายเป็นบ่อขยะพิษของโลกแห่งใหม่ (หรือไม่) บทความนี้เป็นการสรุปสถานการณ์ของขยะอิเล็กทรอนิกส์ในไทย ปัญหาการลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ และอภิปรายแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

สถานการณ์ขยะอิเล็กทรอนิกส์ของไทย

ข้อมูลจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม² ระบุถึงปริมาณขยะกากอุตสาหกรรมในไทยย้อนหลัง 5 ปี พบว่าปี 2555 มีปริมาณ 4,387,769 ตัน ปี 2556 มีปริมาณ 10,150,937 ตัน ปี 2557 ปริมาณ 12,322,492 ตัน ปี 2558 ปริมาณ

11,159,866 ตัน และปี 2559 ปริมาณ 16,340,000 ตัน แสดงให้เห็นถึงปริมาณขยะอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นจำนวนมาก เป็นสี่เท่าในช่วงเวลาเพียงห้าปี โดยจำนวนมากเป็นขยะอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากไทยเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก

ขยะอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-waste คือกากขยะที่มาจากผลิตภัณฑ์จำพวกเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นโจทย์ใหญ่ของโลกในการหาแนวทางการจัดการเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ เพราะส่วนประกอบในขยะอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้มีแร่โลหะที่มีมูลค่าสูง หากมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมก็สามารถสร้างมูลค่าได้ ยกตัวอย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่นมีการนำโลหะมีค่าที่สกัดจากขยะอิเล็กทรอนิกส์ อาทิ ทองคำ ทองแดง มาผลิตเป็นเหรียญรางวัลที่จะใช้ในกีฬาโอลิมปิกที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ในปี 2020³

สำหรับประเทศไทยการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์จะต้องดำเนินการตามอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนและการกำจัดซึ่งของเสียอันตราย (Basel Convention on the Control of Transboundary

Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal: Basel Convention) อันเป็นมาตรการจำกัดการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายระหว่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายคือลดปริมาณสารพิษที่เกิดจากของเสียหรือขยะ อนุสัญญาจะควบคุมการขนส่งเคลื่อนย้ายกากสารเคมีประเภทต่างๆ ซึ่งเดิมได้กำหนดบัญชีรายชื่อของเสียที่ควบคุมเพียง 47 ชนิด แต่ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไข และจัดกลุ่มใหม่เป็น List A ซึ่งมี 61 ชนิด ได้แก่ (1) ของเสียประเภทโลหะ 19 ชนิด เช่น สารหนู ตะกั่ว พรอท แอสเบสตอส แคดเมียม ฯลฯ (2) ของเสียประเภทอินทรีย์สาร 6 ชนิด เช่น สารเร่งปฏิกิริยาฟลูออรีน ฯลฯ (3) ของเสียประเภทอินทรีย์สาร 20 ชนิด เช่น น้ำมันดิบ น้ำมันเตา ฯลฯ และ (4) ของเสียประเภทอินทรีย์สารและหรืออินทรีย์สาร 16 ชนิด เช่น ของเสียจากโรงพยาบาล วัตถุระเบิด ฯลฯ

ขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้การจัดการขยะเหล่านี้ไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศ เกิดปัญหาสารเคมีตกค้างรั่วไหลทำลายระบบนิเวศ ซึ่งข้อมูลของกรมโรงงานอุตสาหกรรมในปี 2560 พบว่า ประเทศไทยมีขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้องกว่า 6 หมื่นตัน แบ่งออกเป็นขยะที่มาจากภาคอุตสาหกรรมในประเทศจำนวนประมาณ 7,400 ตัน และนำเข้าประมาณ 53,000 ตัน ปัจจุบันประเทศไทยมีโรงงานที่ได้รับใบอนุญาตบำบัดและกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์ 148 แห่ง ประกอบด้วยโรงงานคัดแยกขยะ โรงงานบำบัดและกำจัดขยะ และโรงงานสกัดโลหะมีค่านำกลับมาใช้ใหม่ ขยะที่นำเข้ามารีไซเคิลส่วนใหญ่มาจากประเทศญี่ปุ่น ฮองกง และสิงคโปร์ โดย 98% เป็นโทรศัพท์มือถือ แผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์ กรมโรงงานฯ ได้ออกใบอนุญาตให้มีการนำเข้า 7 โรงงานมีโควตาการนำเข้ารวมประมาณ 117,000 ตันต่อปี ในจำนวนนี้มี 5 โรงงานที่เข้าข่ายมีการนำเข้าโดยผิดเงื่อนไขใบอนุญาต⁴

ส่วนกรมควบคุมมลพิษพบว่า ขยะอิเล็กทรอนิกส์ในไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีจากซากอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่างๆ จากจำนวน 357,000 ตัน ในปี 2555 เพิ่มขึ้นเป็น 384,233 ตันในปี 2558 โดยซากที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ โทรทัศน์ (ร้อยละ 27) รองลงมาคือ เครื่องปรับอากาศ (ร้อยละ 19) ตู้เย็น (ร้อยละ 17) เครื่องซักผ้า (ร้อยละ 16) และคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 15) นอกนั้นเป็นเครื่องเล่นวีซีดี/ดีวีดี โทรศัพท์ และกล้องถ่ายรูปดิจิทัล โดยแหล่งกำเนิดส่วนใหญ่มาจากบ้านเรือนทั่วไป

คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมาคือ สำนักงาน ร้อยละ 14 และ โรงแรม/อพาร์ทเมนต์ ร้อยละ 3 ตามลำดับ จากการสำรวจข้อมูลพฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มครัวเรือนในการจัดการกับผลิตภัณฑ์ซากเมื่อไม่ใช้งานแล้วพบว่า ส่วนใหญ่จะขายซากผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 51.3 เก็บรวบรวมไว้ ร้อยละ 25.3 ทิ้งไปกับขยะทั่วไป ร้อยละ 15.6 และให้ผู้อื่น ร้อยละ 7.8 การคาดการณ์ปริมาณซาก จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษพบว่า โทรศัพท์มือถือถือเป็นซากผลิตภัณฑ์ ที่พบมากที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2559 คาดว่าจะพบซากโทรศัพท์มือถือมากที่สุด จำนวน 10.90 ล้านเครื่อง รองลงมาคือ อุปกรณ์เล่นภาพ/เสียงขนาดพกพา จำนวน 3.57 ล้านเครื่อง คาดว่าในปี 2564 จะมีซากโทรศัพท์มือถือจำนวน 13.42 ล้านเครื่อง และอุปกรณ์เล่นภาพ/เสียงขนาดพกพา ประมาณ 3.65 ล้านเครื่อง⁵

อันตรายจากโทรศัพท์มือถือและแบตเตอรี่

ขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ใกล้ตัวคนไทยมากที่สุดคือโทรศัพท์มือถือ ด้วยพฤติกรรมของคนไทยที่มักจะเปลี่ยนเครื่องรุ่นใหม่ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้มือถือตกถูกกลายเป็นขยะอยู่ตามแหล่งชุมชนปะปนไปกับขยะมูลฝอย

ภาพ : <https://www.mxphone.net/wordpress/wp-content/uploads/2016/11/Think-Smart-2.jpg>

ไม่มีการจัดการที่ถูกต้อง เมื่อเวลาผ่านไปส่วนเปลือกห่อหุ้มของเครื่องโทรศัพท์และแบตเตอรี่จะเสื่อมสภาพหรือผุกร่อน สารเคมีที่เสื่อมสภาพภายในจะไหลออกมาสู่สิ่งแวดล้อม สารพิษนี้จะเข้าสู่ระบบนิเวศและห่วงโซ่อาหาร ผ่านทางดิน น้ำและอากาศ และก่อให้เกิดอันตรายต่างๆ ที่ไม่คาดคิด⁶

การลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์: อาชญากรรมข้ามชาติ

การลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย มีมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2561 พล.ต.อ. วีระชัย ทรงเมตตา รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พร้อมเจ้าหน้าที่กระทรวงอุตสาหกรรม และกรมศุลกากร ได้ตรวจสอบตู้คอนเทนเนอร์ ที่ท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ทั้งหมด 7 ตู้ ที่นำเข้ามาจากฮ่องกงและประเทศญี่ปุ่น พบขยะอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งเครื่องเล่นเกมเก่า สายไฟ และแผงวงจร มีการสำแดงข้อมูลระบุไว้ว่าเป็นเพียงพลาสติก และได้ตั้ง 4 ข้อหา คือ สำแดงเท็จตามพระราชบัญญัติศุลกากร หลีกเลี่ยงการเสียภาษีตามพระราชบัญญัติศุลกากร นำเข้าสินค้าต้องห้าม และนำเข้าวัตถุอันตรายประเภทที่ 3 นอกจากนี้บริษัทที่นำเข้าจะต้องรับผิดชอบในการกำจัด หรือส่งกลับประเทศต้นทางด้วย⁷

จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษพบมีการลักลอบนำเข้ากากของเสียประเภทขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่ผิดกฎหมายมาอย่างต่อเนื่อง อาทิ

- เดือนธันวาคม ปี 2544 มีการลักลอบนำเข้าแบตเตอรี่รถยนต์และชิ้นส่วนรถยนต์จากสหราชอาณาจักร จำนวน 5 ตู้คอนเทนเนอร์ น้ำหนักรวม 23.4 ตัน
- เดือนกันยายน ปี 2545 ลักลอบนำเข้าจอคอมพิวเตอร์ใช้แล้วจากญี่ปุ่น 2 ตู้คอนเทนเนอร์น้ำหนัก 46.2 ตัน
- เดือนมกราคม ปี 2547 ลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์จากญี่ปุ่น 7 ตู้คอนเทนเนอร์ น้ำหนัก 46.2 ตัน
- เดือนสิงหาคม ปี 2557 ลักลอบนำเข้าซากเครื่องใช้ไฟฟ้าจากญี่ปุ่น 8 ตู้คอนเทนเนอร์ น้ำหนัก 196.1 ตัน⁸

เหตุการณ์เหล่านี้สะท้อนถึงปัญหาความหยาบหลวมในการบริหารจัดการและการควบคุมของไทย ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากการทุจริตรับสินบนของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์ผิดกฎหมาย เหล่านี้เป็นขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ มีกลุ่มเอกชนของจีนเป็นผู้ออกตั้งบริษัทหรือซื้อต่อโรงงานจากคนไทยเพื่อดำเนินการ

โดยยื่นขอใบอนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อดำเนินกิจการนี้ก่อนจะนำเข้าขยะดังกล่าวมา อย่างไรก็ตาม บริษัทกลับไม่มีประสิทธิภาพมากพอที่จะดำเนินการ จึงกระจายขยะต่อให้กับโรงงานในเครือข่ายกำจัดทิ้งแทน มีการรายงานข่าวว่ากลุ่มเอกชนเหล่านี้ได้จ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่ออำนวยความสะดวกด้วย โดยตกตู้คอนเทนเนอร์หลักแสนบาท⁹ สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นเพราะความเห็นแก่ตัวของคนบางกลุ่ม โดยไม่ได้คำนึงผลกระทบต่อส่วนรวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศและปัญหาสุขภาพของประชาชน

ทางออกในการจัดการปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการเศษเหลือทิ้งของผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์โดยตรง แม้จะพยายามผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีหลายครั้ง ตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา จนครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว สาระสำคัญกำหนดให้ผู้ผลิตต้องจัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์¹⁰ หรือให้ผู้จัดทำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือผู้ใดดำเนินการแทนภายใต้การควบคุมดูแลของผู้ผลิตหรือผู้ผลิต สามารถทำความเข้าใจการควบคุมดูแลของผู้ผลิตหรือผู้ผลิต สามารถทำความเข้าใจการควบคุมดูแลของผู้ผลิตหรือผู้ผลิต (อปท.) ในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ แต่จนถึงต้นปี 2562 ก็ยังไม่มี การเสนอร่างกฎหมายนี้ให้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) พิจารณา เพราะยังอยู่ระหว่างการให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาทบทวน ปัจจุบันจึงมีเพียงกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตราย และการประกอบกิจการอุตสาหกรรม และกฎหมายสิ่งแวดล้อมฉบับต่างๆ ได้แก่

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520
- พระราชบัญญัติการส่งออกป้อนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

ภาพ : <https://www.springnews.co.th/crime/274628>

- พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2548

- พระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530¹¹

การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ผ่านมา กระทรวงอุตสาหกรรมโดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้จัดทำกรอบการดำเนินงานและแผนปฏิบัติการเพื่อรองรับผลกระทบจากระเบียบสหภาพยุโรปเกี่ยวกับเศษเหลือทิ้งของผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เมื่อปี 2549 กรมโรงงานอุตสาหกรรมทำการศึกษาการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้ถูกวิธี และออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องการกำหนดให้เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้แล้วเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ซึ่งผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มิได้ครอบครองจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ก่อนจึงจะสามารถประกอบการได้ ขณะที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการศึกษาและจัดทำโครงการต่างๆ เช่น โครงการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์กำจัดของเสียอันตรายจากชุมชน โครงการกลไกการเรียกคืนซากแบตเตอรี่โทรศัพท์มือถือ คู่มือการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและ

อิเล็กทรอนิกส์ และยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เชิงบูรณาการ เป็นต้น ส่วนกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัยได้จัดทำคู่มือประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขยะอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับการแก้ไขปัญหาในระยะเร่งด่วน คณะกรรมการขับเคลื่อนและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินคณะที่ 5 ที่มี พล.อ.ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน ได้พิจารณามาตรการกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์และเศษพลาสติกเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2561 มี 3 มาตรการเร่งด่วนคือ¹²

- ระงับการอนุญาตนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์จากโรงงานที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามอนุสัญญาบาเซล
- ผลักดันให้นำกลับขยะอิเล็กทรอนิกส์และเศษพลาสติกในกรณีที่พบการสำแดงเท็จ พร้อมดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด
- หากนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์และเศษพลาสติกแล้วส่งไปโรงงานกำจัดที่ไม่ถูกต้องตามใบอนุญาต ให้ส่งกลับไปยังโรงงานที่ได้รับอนุญาต หรือนำไปกำจัดให้ถูกต้อง พร้อมดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดกฎหมาย

ข้อเรียกร้องของนักวิชาการและภาคประชาสังคม

นายสนธิ คชวัฒน์ เลขาธิการสมาคมอนามัยสิ่งแวดล้อมไทย¹³ ได้เรียกร้องให้เร่งออกกฎหมายการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ และซากผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้า (Waste from Electrical and Electronic Equipment : WEEE) ภายใต้หลักการความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ จัดระบบรับคืน รวบรวม ขนส่ง รีไซเคิล และกำจัดซากผลิตภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์อุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้บริโภค ท้องถิ่น และผู้จัดจำหน่าย โดยกำหนดให้ผู้บริโภคที่ต้องการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวต้องทำการคัดแยกขยะและจ่ายค่าธรรมเนียมการกำจัดให้แก่ภาครัฐที่รับขนไปยังโรงงานรีไซเคิล นอกจากนี้ร้านค้าปลีกต้องรับสินค้าเก่าคืนเมื่อขายสินค้าใหม่ โดยผู้ผลิตต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการรับซื้อคืนและรีไซเคิล ทำให้ปริมาณการรีไซเคิลมีจำนวนมากขึ้น ลดปัญหาการกำจัดลง และผู้ผลิตจะพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณสมบัติรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ลดการใช้วัสดุที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยรัฐบาลต้องเร่งสนับสนุนให้เกิดโรงงานรีไซเคิลมากขึ้น สนับสนุนทั้งองค์ความรู้ งบประมาณและกำหนดให้โรงงานอุตสาหกรรมประเภทกำจัดกากของเสียอันตรายและโรงงานอุตสาหกรรมประเภทรีไซเคิลทั้งหมด ต้องดำเนินการภายในพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรม เพื่อสะดวกในการควบคุมและกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อม

ขณะที่ในระยะเร่งด่วน นางเพ็ญโฉม แซ่ตั้ง ผู้อำนวยการมูลนิธิบูรณะนิเวศ กับชาวบ้าน 7 จังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากขยะอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง

สมุทรสาคร เพชรบุรี สระบุรี และราชบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีโรงงานคัดแยกขยะรีไซเคิลตั้งภายในพื้นที่จำนวนมาก ได้เรียกร้องให้ คสช.ใช้อำนาจตามมาตรา 44 เข้ามาจัดการเรื่องนี้อย่างจริงจัง เนื่องจากปัญหานี้มีสาเหตุจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมทยอยออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตรายเกี่ยวกับการดำเนินการในการขออนุญาตและขึ้นทะเบียน ส่งผลให้การผลิต การนำเข้า การส่งออก และการครอบครองของเสียและขยะดังกล่าวได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาต¹⁴ จึงอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้

สรุป

ปัญหาอุปสรรคในการจัดการกับขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เติบโตอย่างรวดเร็วมาจากผลิตภัณฑ์ในกลุ่มโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ที่ผู้บริโภคเริ่มมีค่านิยมในการเปลี่ยนเครื่องก่อนที่เครื่องเดิมจะเสื่อมสภาพลง เป็นผลให้เกิดขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น เบลเยียม ใช้การแก้ไขปัญหาโดยมีองค์กรกลางที่เรียกว่า RECUPEL เป็นหน่วยงานที่มีระบบการจัดเก็บและจัดการซากอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของการป้องกันและจัดการของเสียและข้อตกลงด้านนโยบายสิ่งแวดล้อม ในการเรียกคืนซากอิเล็กทรอนิกส์ อันเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างภาครัฐบาลและภาคอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ประเทศไทยควรให้ความสำคัญจัดตั้งองค์กรกลาง เพื่อผนึกกำลังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาเป็นองค์กรเดียวกันในการควบคุมและจัดการกับขยะอิเล็กทรอนิกส์ ส่งเสริมให้เกิดโรงงานรีไซเคิล และโรงงานประเภทกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างครบวงจรในประเทศ กำหนดโซนนิ่งพื้นที่กำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจน ไม่ให้กระทบต่อชุมชน ส่วนปัญหาการลักลอบการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์นั้น ควรมีระบบตรวจสอบคัดกรองสินค้าตั้งแต่ต้นทางก่อนนำตู้คอนเทนเนอร์ขนส่งสินค้าเข้ามาถึงประเทศ เพื่อป้องกันการลักลอบนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาในประเทศ และต้องสูญเสียงบประมาณในการส่งกลับออกไปอีก

ภาพ : <https://www.ecobrazemigre.com.br/blog/wp-content/uploads/2019/01/blog1.jpg>